

Warszawa, 10 września 2025 r.
KL/423/NK/2025

Pani

Maria Małgorzata Janyska

Przewodnicząca Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych
Sejm RP

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w nawiązaniu do prowadzonych prac legislacyjnych nad rządowym projektem ustawy *o zmianie niektórych ustaw w celu weryfikacji prawa do świadczeń na rzecz rodziny dla cudzoziemców oraz o warunkach pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa* (nr druku 1685), uprzejmie przekazuję stanowisko Konfederacji Lewiatan.

Na wstępie pragnę podkreślić, że jak najszybsze przyjęcie rozwiązań przewidujących wydłużenie do dnia 4 marca 2026 r. okresu legalnego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywateli Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z działaniami wojennymi na terytorium ich państwa, a także przedłużenie ważności dokumentów pobytowych, których termin upłynął po 24 lutego 2022 r., ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia legalności pobytu i pracy obywateli Ukrainy. Opóźnienie w wejściu w życie nowelizacji ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy spowodowało powstanie istotnej niepewności zarówno wśród obywateli Ukrainy, jak i wśród przedsiębiorców ich zatrudniających. Brak obowiązywania nowych przepisów przed dniem 30 września br. naraża setki tysięcy osób na ryzyko znalezienia się w nieuregulowanym statusie od 1 października. W związku z powyższym apelujemy o możliwie najszybszą finalizację prac legislacyjnych nad przepisami wydłużającymi okres legalnego pobytu.

Ponadto zwracamy uwagę na decyzję wykonawczą Rady (UE) 2025/1460 z dnia 15 lipca 2025 r., przedłużającą obowiązywanie ochrony czasowej, ustanowionej decyzją wykonawczą (UE) 2022/382, do dnia 4 marca 2027 r. W związku z tym postulujemy dostosowanie polskiego ustawodawstwa do tej decyzji, tak aby przepisy krajowe pozostawały w zgodzie z prawem unijnym i nie wymagały kolejnych nowelizacji w krótkim okresie. Przyjęcie rozwiązań obowiązujących jedynie do dnia 4 marca 2026

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

r. spowoduje konieczność ponownego wszczynania procesu legislacyjnego w ciągu kilku miesięcy od wejścia w życie nowelizacji, co wygeneruje dodatkowe koszty, obciąży administrację oraz wprowadzi stan niepewności prawnej dla beneficjentów ochrony i ich pracodawców. Aby uniknąć chaosu regulacyjnego i wzmocnić pewność prawa, właściwe byłoby równoczesne wydłużenie obowiązywania wszystkich pozostałych rozwiązań specustawy dotyczącej prawa pobytu obywateli Ukrainy, takich jak przedłużenie ważności kart pobytu, zezwoleń na pobyt czasowy czy wiz krajowych – do tej samej daty, tj. 4 marca 2027 r.

Poniżej uprzejmie przekazuję szczegółowe uwagi do projektu:

1. Art. 6 pkt 1 i 2 zakłada wprowadzenie obowiązku osobistego stawiennictwa dla cudzoziemców, w sytuacji gdy:

- składają wniosek o nadanie numeru PESEL lub
- składają wniosek o zameldowanie na pobyt czasowy lub stały, jeśli wcześniej nie nadano im numeru PESEL.

W naszej ocenie wymóg osobistego stawiennictwa wszystkich obywateli państw trzecich jest środkiem nieproporcjonalnym do zakładanego celu regulacji oraz nadmiernie uciążliwym. W szczególności:

- po pierwsze, w praktyce spowoduje poważne trudności w uzyskaniu numeru PESEL przez cudzoziemców, którzy nie zamieszkują w Polsce, lecz na podstawie odrębnych przepisów są zobowiązani do jego posiadania, np. cudzoziemców pełniących funkcje w zarządkach spółek kapitałowych, potrzebujących numeru PESEL w celu realizacji obowiązków takich jak podpisanie i złożenie sprawozdania finansowego;
- po drugie, doprowadzi do utrudnień dla cudzoziemców mieszkających w Polsce, ponieważ w praktyce pozbawi ich możliwości uzyskania numeru PESEL bądź dokonania zameldowania za pośrednictwem pełnomocnika;
- po trzecie, powszechny obowiązek osobistego stawiennictwa spowoduje dodatkowe obciążenie administracji, przyczyniając się do powstawania dłuższych kolejek w urzędach.

Jednocześnie należy zauważyć, że wymóg osobistego stawiennictwa w sytuacjach wskazanych w projekcie nie wydaje się skutecznym instrumentem eliminowania nadużyć, przeciwko którym został skierowany.

member of

BUSINESSatOECD

member of

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu, „obowiązek ten pozwoli na weryfikację przebywania dzieci, na które składany jest wniosek, na terenie Rzeczypospolitej Polskiej” (str. 6 uzasadnienia), co – jak należy rozumieć – „pozwoli również Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych na bieżącą weryfikację spełnienia warunku zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez cudzoziemców i ich dzieci, na które pobierane są świadczenia” (str. 1 uzasadnienia).

W praktyce jednak obowiązek osobistego stawiennictwa przy uzyskiwaniu numeru PESEL bądź przy zameldowaniu nie zapobiega sytuacji, w której cudzoziemcy opuszczają terytorium Polski po dopełnieniu tych formalności i mimo to podejmują próby dalszego pobierania świadczeń.

Proponowana zmiana: Postulujemy usunięcie przepisu lub przynajmniej ograniczenie wymogu osobistego stawiennictwa do małoletnich poniżej 18 roku życia.

2. Ponownie pragniemy zwrócić uwagę na **propozycję dalszego zawieszenia terminów załatwiania przez wojewodów spraw administracyjnych** cudzoziemców do dnia 4 marca 2026 r., zawartą w art. 10 pkt 1 projektu. W naszej ocenie brak jest uzasadnienia dla tak długiego przedłużenia obowiązywania art. 100d ustawy, tym bardziej że jego stosowanie w praktyce prowadzi do szeregu niepożądanych skutków – zarówno dla cudzoziemców, jak i pracodawców. Przepis ten jest interpretowany przez urzędy wojewódzkie rozszerzająco i stosowany wobec wszystkich obywateli państw trzecich, niezależnie od tego, czy są objęci ustawą specjalną. W praktyce oznacza to odebranie cudzoziemcom środków prawnych służących przeciwdziałaniu bezczynności i przewlekłości postępowań, a także prawa do rozpoznania sprawy bez zbędnej zwłoki.

Z ustaleń Najwyższej Izby Kontroli wynika, że postępowania legalizacyjne trwają średnio ponad rok, a w niektórych województwach oczekiwanie na potwierdzenie przyjęcia kompletnego wniosku (tzw. „stempla”) przekracza kilkanaście miesięcy. W tym czasie cudzoziemcy nie dysponują ważnym dokumentem pobytowym, co uniemożliwia im opuszczenie terytorium Polski i swobodny powrót.

Zawieszenie biegu terminów powoduje chaos decyzyjny i brak spójności działań organów administracji. Zdarzają się przypadki, w których wnioski złożone znacznie wcześniej pozostają nierozpoznane, podczas gdy nowsze sprawy rozpatrywane są w pierwszej kolejności. Takie praktyki naruszają

member of

BUSINESSatOECD

member of

BUSINESSEUROPE

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenberg 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

zasadę równego traktowania i podważają zaufanie do organów państwa. Polska Strategia Migracyjna na lata 2025–2030 jednoznacznie wskazuje, że legalizacja pobytu cudzoziemców wymaga gruntownych reform. Utrzymywanie długotrwałego zawieszenia biegu terminów działa wbrew tym celom, utrudniając integrację cudzoziemców oraz reagowanie na potrzeby rynku pracy. Przedłużenie okresu zawieszenia biegu terminów nie rozwiązuje problemu przewlekłości postępowań, lecz go utrwała, pogłębia bariery administracyjne, pozbawia cudzoziemców efektywnej ochrony prawnej.

Proponowana zmiana: apelujemy o rezygnację z propozycji wydłużenia okresu zawieszenia biegu terminów i nadanie art. 10 pkt 1 następującego brzmienia:

Art. 10. W ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337, 620 i 621) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) użyte w art. 2 w ust. 1 w zdaniu pierwszym i w ust. 2 w zdaniu pierwszym, w art. 4 w ust. 20a w zdaniu pierwszym, w art. 12a w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia, w art. 42 w ust. 3a w zdaniu pierwszym, w ust. 5a, w ust. 6 w zdaniu pierwszym, w ust. 7 w zdaniu pierwszym, w ust. 8 w części wspólnej, w ust. 11 w części wspólnej i w ust. 12a, w art. 42a w ust. 1 w zdaniu pierwszym, w art. 42b, w art. 50a, w art. 55b w ust. 1, w art. 64b we wprowadzeniu do wyliczenia ~~oraz w art. 100d w ust. 1 we wprowadzeniu do wyliczenia~~ wyrazy „do dnia 30 września 2025 r.” zastępuje się wyrazami „do dnia 4 marca 2026 r.”.

Z poważaniem

Marek Górski

Prezydent Konfederacji Lewiatan

member of

BUSINESSatOECD

member of

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy